

1995-02-14

L-33/94

Luftfartsverket

601 79 NORRKÖPING

Rapport C 1995:4

Statens haverikommission (SHK) har undersökt en olycka som inträffade den 24 maj 1994 i Funäsdalen, Z län, med en flygskärm.

SHK överlämnar härmed enligt 14 § förordningen (1990:717) om undersökning av olyckor en rapport över undersökningen.

Olof Forssberg Nils Benker

Rapport C 1995:4

L-33/94

Rapporten färdigställd 1995-02-14

<i>Luftfartyg: typ</i>	Flygskärm: APCO Astra 27
<i>Ägare</i>	Frösö Häng- och Skärm flygarklubb, Biblioteksg. 33, 831 42 Östersund
<i>Tillverkningsår</i>	1992
<i>Sele</i>	Sittsele
<i>Viktintervall</i>	70-90 kg
<i>Svensk klass</i>	B
<i>Utländsk klass</i>	DHV 2-3 (Tyskland), AFNOR 11A o 1B (Frankrike/Schweiz)
<i>Skärmens kondition</i>	God
<i>Nödskärm</i>	APCO MAYDAY P/P 16
<i>Tid</i>	1994-05-24, ca kl. 14.15 i dagsljus <i>Anm:</i> All tidsangivelse avser svensk sommartid (SST= UTC + 2 timmar
<i>Plats</i>	Funäsdalsberget, Funäsdalen, Z län 6233N 1235E. H.ö.h. ca 850 m
<i>Typ av flygning</i>	Allmän flygträning
<i>Väder</i>	Vind SV-SSV/0-3 m/s, halvmulet
<i>Antal ombord: besättning</i>	1
<i>passagerare</i>	-
<i>Personskador</i>	Allvarliga
<i>Skador på luftfartyget</i>	Begränsade
<i>Förarens ålder, behörighet</i>	33 år, elevlicens
<i>Förarens flygerfarenhet</i>	30 flygningar/1 timme, på aktuell typ ca 15 flygningar

Olyckan har undersökts av Statens haverikommission (SHK) som företrätts av Olof Forssberg, ordförande, och Nils Benker, utredningschef.

SHK har biträtts av Lars Laurell, medicinsk expert och Svenska Skärmflygförbundet genom Joakim Ekdahl som operativ och teknisk expert.

Undersökningen har följts av Luftfartsverket genom Klas-Göran Bask.

Händelseförlopp m.m.

Föraren hade köpt den aktuella skärmen i december 1993 efter fullgjord utbildning för erhållande av elevlicens. Säljare var förarens instruktör, som sedan utbildade honom på skärmtypen. Under typutbildningen flög föraren den aktuella skärmen ca 15 gånger under instruktörens ledning. I ett av Svenska Skärmflygförbundet infordrat yttrande den 10 juni 1994 har instruktören anfört att föraren +utan tvekan var väl förtrogen med utrustningen och dess handhavande*.

Flygningen var förarens första från Funäsdalsberget vars huvudsträckning är nordvästlig/sydostlig. Det brantaste partiet stupar ned mot landningsplatsen ca 250 m under och sydost om bergets toppstuga. Föraren startade under överinseende av en kamrat som hade +Pilot 2* licens. Starten skedde i

riktning sydsydväst mot vinden och följdes av en högersväng och flygning parallellt med bergssidan ca 150B200 m. Föraren svängde sedan vänster och passerade under startplatsen och den öster därom liggande toppstugan. Han kom därvid att driva med vinden in under den sydostliga branten under toppstugan. I den korrigerande branta högersvängen försvann han ur kamratens åsyn. Under svängen förlorade han kontrollen över skärmen och kolliderade med bergsslutningen ca 100 m under startplatsen. Han hann inte utlösa reservskärmen.

Föraren förlorade medvetandet men var vaken när räddningsmanskapat efter ca en timme nådde honom i den oländiga terrängen. Han ådrog sig bl.a. en brösttryggskada av bestående och invalidiserande art.

Flygskärmselens rygg- och sittplattor sprack.

Föraren har uppgett att hans avsikt var att gå direkt ner mot landningsplatsen men att han oavsiktligt kom in under det brantaste partiet.

Det kan anmärkas att Svenska Skärmflygförbundet kring månadsskiftet maj/juni 1994 skickade ut rekommendationer som bl.a. skärpte kraven för flygning med skärmar tillhöriga klass B. Skärpningen innebar att en B-klassad skärm endast bör flygas av förare tillhörande de högsta förarkategorierna CBE. En förare med elevtillstånd tillhör i de nya rekommendationerna den lägsta kategorin A. Dessa nya rekommendationer var inte kända av instruktören eller föraren vid tiden för olyckan.

Utlåtande

Olyckan orsakades sannolikt av att flygskärmen vid den korrigerande högersvängen kom in i en spinnliknande rörelse på grund av antingen ett s.k. inslag, orsakat av en rotor eller turbulens, eller överstegring (stall) av innervingen.

Rekommendationer

Inga.